

Ušlý zisk

Ušlý zisk nemůže představovat jen zmaření zamýšleného výdělečného záměru či příslibu možného výtěžku, není-li takový majetkový přínos podložen již existujícími či reálně dosažitelnými okolnostmi, z nichž lze usuzovat, že nebyť škodné události, k zamýšlenému zisku by skutečně došlo.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 3586/2006, ze dne 28.1.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Z. V., zastoupeného advokátkou, proti žalovanému J. P., zastoupenému advokátkou, o 34.000,- Kč, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 18 C 487/2003, o dovolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. dubna 2006, č. j. 22 Co 394/2005-55, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 10. dubna 2006, č. j. 22 Co 394/2005-55, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 10 poté, co zastavil řízení co do částky 2.000,- Kč, rozsudkem ze dne 9. 2. 2005, č. j. 18 C 487/2003-30, zamítl žalobu na zaplacení 32.000,- Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalobce byl v době od 1. 6. 2001 do 5. 7. 2001 v pracovní neschopnosti v důsledku ublížení na zdraví, které mu dne 31. 5. 2001 způsobil žalovaný fyzickým napadením, za což byl žalovaný pravomocně odsouzen v trestním řízení. Žalobce s p. V. H. měl uzavřenu smlouvu o dílo ze dne 30. 5. 2001, jíž se zavázal provést na jeho pozemku stavební práce v období od 1. 6. do 10. 7. 2001 za dohodnutou cenu 32.000,- Kč a na materiál 48.000,- Kč. Smlouva však nebyla nikdy realizována, po úrazu žalobce se strany dohodly o odstoupení od smlouvy a sjednané práce nebyly ani následně provedeny, postupem času si některé prováděl p. H. sám s pomocí svého syna. Soud dovodil, že uplatněný nárok žalobce na náhradu ušlého zisku v dohodnuté ceně práce není důvodný, neboť nebyl prokázán vznik škody na straně žalobce (§ 420 obč. zák.). Pouhé uzavření smlouvy o dílo není dostatečným důkazem k prokázání vzniku škody a jejího rozsahu, některé sjednané práce nebyly doposud vykonány vůbec a některé si provedl objednatel sám za pomoci svého syna, ačkoli celé provedení díla mělo trvat 10 dnů podle sjednaného termínu dokončení. Lze důvodně pochybovat o tom, že tato smlouva měla být realizována v předmětné době a nejednalo se pouze o účelové tvrzení, když ani s odstupem několika let nebyly práce dokončeny. Soud dovodil, že žalobce neprokázal, že by s ohledem na pravidelný běh věcí došlo k provedení sjednané stavební zakázky a tím i k rozmnožení jeho majetkových hodnot.

K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 10. 4. 2006, č. j. 22 Co 394/2005-55, rozsudek soudu prvního stupně v napadeném zamítavém výroku změnil tak, že zavázal žalovaného zaplatit žalobci částku 32.000,- Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud doplnil dokazování opětovným výslechem svědka H. a žalobce, což však nepřineslo žádných nových zásadních poznatků. Na rozdíl od soudu prvního stupně nepovažoval za podstatné, zda následně po ukončení smluvního vztahu byly či nebyly práce sjednané ve smlouvě provedeny někým jiným, ale zásadním je, že žalobce v důsledku zranění, které mu způsobil žalovaný, nemohl pro svědka H. provést v dohodnutém termínu práce, za což by od něj dostal odměnu. Odvolací soud uzavřel, že žalobci ušel zisk v důsledku nesplnění smluvní povinnosti ze smlouvy o dílo, neboť v té době byl v pracovní neschopnosti. Pravidelný běh věcí v daném případě spatřoval soud již v tom, že po uzavření předmětné smlouvy (30. 5. 2001) byl žalobce fyzicky napaden žalovaným (31. 5. 2001) a

v důsledku tohoto napadení u něj nastala pracovní neschopnost trvající do 5. 7. 2001, proto nemohl provést v období od 1. 6. do 10. 7. 2001 stavební a obkladačské práce sjednané ve smlouvě.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání. Rozdílné právní posouzení věci odvolacím soudem považuje za překvapivé, neboť existuje dostatek důkazů, které potvrzují účelové jednání žalobce. Poukazuje na to, že žalobce nepředložil jediný důkaz o své samostatné výdělečné činnosti, o svých příjmech v určitém časovém rozmezí a o úbytku příjmů, který mu způsobila pracovní neschopnost. Žalobce neprokázal, že se jeho majetek očekávaným způsobem nezhodnotil, o takové zhodnocení by šlo, kdyby doložil své příjmy z podnikání z předchozí doby a z přehledu by bylo zřejmé, kolik nevydělal v důsledku škody, kterou mu způsobil žalovaný. Je přesvědčen, že majetková újma mohla být prokazatelná, kdyby smlouva o dílo byla splněna jinou samostatně výdělečně činnou osobou a svědek Holec by doložil, kolik jí zaplatil. Odvolacímu soudu vytýká, že se dostatečně neseznámil s trestním spisem Obvodního soudu pro Prahu 10, který obsahuje důkazy významné pro posouzení uplatněného nároku. Navrhl, aby dovolací soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), řádně zastoupeným advokátem ve smyslu § 241 odst. 1 o. s. ř., napadené rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumal podle § 242 odst. 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání, které je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., je důvodné.

Rozhodnutí odvolacího soudu vychází ze závěru, že žalobci ušel zisk odpovídající hodnotě stavebních a obkladačských prací, které by na základě písemně uzavřené smlouvy o dílo vykonal pro objednatele nebýt protiprávního jednání žalovaného, v jehož důsledku byl žalobce v pracovní neschopnosti, a práce proto nemohl ve sjednaném termínu provést.

Ušlý zisk je újmou spočívající v tom, že u poškozeného nedojde v důsledku škodné události k rozmnožení majetkových hodnot, ač se to dalo očekávat s ohledem na pravidelný běh věci. Nepostačuje přitom pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu v budoucnu, neboť musí být najisto postaveno - a v tomto směru je důkazní břemeno na poškozeném, že nebýt protiprávního jednání škůdce (či škodní události u objektivní odpovědnosti) by se majetkový stav poškozeného zvýšil. Ušlým ziskem je nepochybně i jakákoliv ztráta na odměně, kterou lze odškodnit, jestliže škoda způsobená na zdraví znemožnila poškozenému vykonávat činnost vedoucí k dosažení prospěchu, kterého by se mu dostalo v případě, že by k protiprávnímu jednání nedošlo.

Ztráta nároku na zaplacení smluvní odměny ze smlouvy o dílo v důsledku nemožnosti dostat svým smluvním závazkům může samozřejmě představovat ušlý zisk poškozeného, který v rozsahu, v jakém je v příčinné souvislosti se zaviněným protiprávním jednáním škůdce, zakládá odpovědnost za škodu. Na druhé straně ovšem ušlý zisk nemůže představovat jen zmaření zamýšleného výdělečného záměru či příslibu možného výdělku, není-li takový majetkový přínos podložen již existujícími či reálně dosažitelnými okolnostmi, z nichž lze usuzovat, že nebýt škodné události, k zamýšlenému zisku by skutečně došlo. Ušlým ziskem je totiž majetková újma, způsobená tím, že škodná událost zasáhla do průběhu děje, vedoucího k určitému zisku. Právní řád sice vychází z možnosti poskytnout náhradu i za výdělečnou činnost, která je v okamžiku škodné události pouze předpokládána a jejíž výkon by začal později, avšak i v takovém případě je rozhodující skutkový stav před poškozením. Vedle ujednání, které poškozenému zaručuje určitou odměnu za pracovní činnost, musí tu být i zmíněný „pravidelný běh věci“, tedy taková skladba okolností svědčící o tom, že ujednání se již začalo nebo alespoň nepochybně mělo začít naplňovat a že výsledek by se dostavil. Odvolacímu soudu lze sice přisvědčit, že okolnost, že žalobce sjednané práce ani po skončení pracovní neschopnosti neprovedl a že nakonec nebyly provedeny buď vůbec anebo pouze částečně svépomocí a že žalobce již slíbený výdělek nezíská, není sama o sobě rozhodující. Z toho, že honorovaná činnost nebyla provedena ani následně, sice nevyplývá, že by zisku dosaženo nebylo, může však jít o

skutečnost významnou právě pro posouzení reálnosti a vážnosti ujednání, z něž poškozený ušlý zisk dovozuje (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 25 Cdo 2857/2005). Bylo proto třeba zvážit i ostatní okolnosti, tedy i to, že v daném případě se nejednalo o tzv. fixní smlouvu (§ 518 obč. zák.), pro objednatele nebyl podstatný termín provedení prací a vlastně ani samotné jejich provedení, a jak vyplývá z výsledků řízení, nebyla provedena ani příprava na jejich zahájení, pokud jde o materiál a nářadí.

V situaci, kdy před škodnou událostí nebylo ještě s činností za účelem dosažení zisku ani s přípravou na ni započato, právě ohledem na širší okolnosti měl odvolací soud zvážit, zda předloženou listinu lze považovat skutečně za reálně existující podklad pro dosažení zisku poškozeným či zda jde jen o písemně zachycený záměr, který nedošel reálného naplnění bez ohledu na škodnou událost. Ke skutkově podloženému závěru, že ke ztrátě zisku došlo, nestačí jen sjednání určité výdělečné činnosti, byť písemně, nýbrž nezbytné je zjištění, že k dosažení sjednaného výdělku nedošlo jen z důvodu následků úrazu, a že - nebýt úrazu - poškozený by takovou činnost skutečně vykonal a sjednanou odměnu za ni by obdržel.

Protože z hlediska námitek uplatněných v dovolání není rozsudek odvolacího soudu správný, dovolací soud jej zrušil (§ 243b odst. 2, věty za středníkem, o. s. ř.) a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta druhá, o. s. ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)
- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)